

sullen hebben om mette licentierten hunne soldaten, die sy hebben moeten houden tot bewaringe van hunne palen, en limiten tegens 't garnisoen in Sticht van Utrecht, en 't land van Geldre leggende, boven de ruste en het profijt van de generaliteit dat daer na sal volgen: verklarende dat belangende de conditie in de voorgaende antwoorde van uwe V. G. en den Staten van Holland en Zeeland begrepen, satisfactie gegeven sal worden in 't aenkomen van de Heeren diemen nu verwachtende is, die, so te hopen is, nu op den wegen zijn.

Machte van die van Amsterdam over de Prince en Staten van Holland.

Item also die van Amsterdam request gepresenteert hebben aen de Generale Staten van de belastinge die die van Holland stellen op hunne goederen, tegen haer lieder Privilegien en pacificatie van Gent, so begeren de voorz. Staten dat uwe V. G. en de Staten van Holland en Zeeland hun believen te ontlasten en manteneren in hunne privilegien: mits ook traeterende die van Amsterdam in billijkheid, en hun te geven satisfactie volgende de voorz. pacificatie, sonder te gebruiken rigeur en bedwank daer at die van Amsterdam hun beklagen.

Machte der kooplieden van de belastinge op Antwerpen en betalinge van den Tol van Zeeland.

Boven dese is waerachtig datter dagelijks klachten komen in de Generale Staten, datmen de Koopluiden en hun schepen gedestineert op Antwerpen, bedwingt te betalen den Tol van Zeeland tegens oude gewoonte, volgende de welke ten gerieven van den koopman en om hun reisen niet te beletten, men gewoonlijk is den voorz. Tol binnen Antwerpen te betalen, verzoekende daerom dat uwe V. G. en de Staten van Holland en Zeeland believen af te doen alle belet dien aengaende den kooplieden en schiepluiden gedaen, toelatende vrye passagie, en dat de voorz. betalinge geschiede binnen Antwerpen, na voorgaende gewoonte, gelijk de Gedeputeerden van Antwerpen 't selve ook zijn remonstrerende.

Bedanken van de leninge van de artillerie / poeder / kloten en andere munitione van oorloge.

Vorder bedanken wy in de naem van den Staten voorz. uwe V. G. en de Staten van Holland en Zeeland van de goede officie en assistentie, sonderlinge van de leninge van artelrye, poeder, kloten en andere amonitie van oorloge, begerende dat gemaakt worde staet van de kosten tot dier oorfakke gedaen, om te mogen doen en geven behoorlijke satisfactie en contentement, so dat behoort.

Verzoeken om ontlastinge van de soldaten mit dien poort van Prince in den geest.

Item also de voorz. Staten geadverteert sijn dat de Spaense, Italiaense, Bourgonse soldaten vertrocken sijn uit dese landen sonder hope van wederkeren, en dat dien volgende expedient is te licentieren een deel van het krijgsvolk, en onder andere de gene die by u. V. G. gesonden sijn ter assistentie. So ist dat de voorz. Staten begeren dat uwe V. G. volgende de capitulatie en belofte dien aengaende opgelicht, believe de stad van Nieuwpoort wederom te stellen in handen van de Staten van Vlaenderen, en de selve stad te ontlasten van het garnisoen daer wesende, met toefegginge dat de voorz. Staten arbeiden en hun best doen sullen, om te doen verrecken het garnisoen leggende tot Warnesten en Breda, volgende de brieven van uwe V. G. gedateert den 23 van den maend voorleden.

Wenjaende de munte / om die munte te maken.

Verzoeken voorts gelijk 't anderen tijden gedaen is, dat de Meesteren van de Munte van Holland en Zeeland eerstdaegs overgesonden worden, om met hen te communiceren, en te nemen eenen goeden voet op het stuk van de munte en gelde.

Verzoeken dat die van Bergen / Heusden / de Cluynaert / Ruggen / en Finaert souden werden ontlast van de woortf-

Verzoeken voorts dat uwe V. G. en de Staten van Holland en Zeeland believe 'ontlasten die van Bergen, Stoenbergen, Heusden, die van Cluynaert, Ruggenhil en Finaert, van de quotisatie en impositie daer sy dagelijx mede belast worden, ten behoeve van het Krijgsvolk van den Grave van Hollak, leggende op nieuw Gastel en andersins.

En also het Fort van nieuw Gastel gemaakt is gedurende de troublen in het Hartogdom van Brabant, so verzoeken de generale Staten, dat het selve nu ter tijd afgeworpen worde, met wederroeping van het Krijgsvolk daer leggende.

* En also het Fort van nieuw Gastel gemaakt is gedurende de troublen in het Hartogdom van Brabant, so verzoeken de generale Staten, dat het selve nu ter tijd afgeworpen worde, met wederroeping van het Krijgsvolk daer leggende.

En in impost daer sy mede belast werden. * Dat het niet Post van Gastel sal werden afgetoogen.

Item also de meeste verskertheid en macht van de Staten, en landen van herwaers-over, consistteert in de Unie en eendrachtigheid van den selven Staten, en Landen: So ist dat de generale Staten begeren en verfoeken, dat uwe V. G. en Staten van Holland en Zeeland, believen mede 'ontrekenen de Unie dien aengaende gemaekt, en by anderen Staten, Heeren, Personagien ondertekent, en dat in sulker manieren en gestaltenisse, also uwe V. G. en de Staten van Holland en Zeeland bevinden sullen te dienen ten meesten welvaren en ruste van alle de Staten, Landen en Ingesetenen van dien.

Wat de Prince van Orangien / Staten van Holland en Zeeland mede souden wullen ondertekenen de Unie by den Staten van Holland en Zeeland.

Aldus overgelevert den Heere Prince van Orangien en Gedeputeerden van Holland en Zeeland binnen der stad van Sinte Geertruiden-berge den 14 Mey 1577. by ons Caspar Schets en Elbertus Leoninus.

Op dese propositie en verzoeken respectie / hebben de Prince van Orangien / Staten van Holland en Zeeland / naer deliberatie gegeven deze schriftelijke antwoorde.

SYne Excellentie en de Gedeputeerden van Holland en Zeeland, gesien hebbende het geschrifte op den 14 Mey 1577. by Heeren Gaspar Schets Ridder, Baron tot Wesemale, en Doctor Elbertus Leoninus Commissarissen van de Generale Staten overgelevert, geven deselve voor antwoord, dat nopende het afstellen van de Licenten, waer van sijne Excellentie met mijn Heeren de Commissarissen gesproken heeft, alrede geschreven is aen de Staten van Holland en Zeeland, om te hebben de acte van de resolutie in dat cas genomen, niet twijffelende, of mijn Hoeren de Commissarissen den seldien gesien hebbende, sullen op de afdoeninge van de seldie, en het gunt in 't eerste articul gementioneert word, een goed genoeg en contentement hebben;

Schriftelijke antwoorde van de Prince / Staten van Holland en Zeeland op de voorz. propositie.

Nopende het tweede en derde artikel, en kan sijne Excell. en de Gedeputeerden niet verstaen, waerom mijn Heeren de Commissarissen verstaen de gementioneerde presentatie van de 150000 gulden met hare conditien, te wesen donker en obscure, overmits de proportie, &c. Also uit de lecture der selver merkelyk kan verstaen worden, de selve wel duidelyk en klaerlyk geconcipieert te sijn, en een ja goede proportie te hebben, ten respecte van alle de ander Provincien. Aengesien sijne Excell. en de Gedeputeerden niet en twijffelen, of de mening van de Generale Staten en is niet, de Staten van Holland en Zeeland te willen betrecken in eenige contributie tot betalinge van de souldye, of andere schulden aen hare sijde, voor dare van de Pacificatie gemaekt. En ook verskert sijnde, dat syluiden verstaen redelijken en billijk te wesen, dat in quote van die van Holland en Zeeland tot defalcatie sal strecken, het gene sy tot betalinge van haerlieder krijs en schiepsvolk, en tot andere notelijke lasten, tot wederstand van de Spangiaerden en haren adherenten, sedert de Pacificatie verstrekt hebben, excederende merkelyk de kosten die de andere Provincien gedragen hebben. Ook dat sy behoorlijk aenschouwen en regard nemen op de onuitsprekelijke depopulatie en verwoesting van de landen van Holland en Zeeland, en op de irreparabile schaden by de ingesetenen van dien, door inundatie, brand en ander inconvenienten geleden en gedragen: alle 'welke behoorlijk geconfidereert, sijne Excell. en Gedeputeerden niet en twijffelen, of de deugdlijkheid en goede proportie van de voorz. presentatie, (ja dat sy na proportie hare quote excederende is) klaer en notoor sal sijn, sulx dat sijn Excell. en Gedeputeerde geen oorfaek en konnen bemerken, waerom de selve presentatie sulx sy gedaen is, billijk gerefugeert, of daer toe iet meer gevordert soude mogen worden. Is nietemin sijne Excell. te vreden van 't gunt by mijn Heeren de Commissarissen geproponereert is, den Staten te verwittigen, om daer op te hebben hienlieder intentie en mening.

Beroerende het vierde, sijn Excell. heeft die van Amsterdam so redelijke en billijke conditien van satisfactie gepresenteert, dat het te verwonderen is, dat sy hen voor

voor God en de Wereld niet en schamen, noch vorderen doleren; sonderlinge weseude haer verzoek so gansch onredelijken en ongefondeert, dat sijn Excellentie niet en twijfelt, of mijn Heeren de Commissarissen gesien hebbende 'rgunt, dat *hinc inde* verfocht en gepresenteert is; niet anders fullen oordelen, dan dat die van Amsterdam uit loutere moetwilligheid; en door eenen twistigen geeft, by requeste zijn beklagende. Gemerkt metter waerheid niet bewesen sal worden, dat sy luiden met rigeur zijn gehandelt, of dat tegens hare personen, goederen, of privilegien yet geattenteert word.

Belangende het vijfde articul, also deselve tol is van de toebehoorten van die van Zeeland, so is billijk dat die ook van die van Zeeland, en by haren gecommiteerden weseude officieren by sijn Excel. gestelt; bedient, en gecollecteert werde, niettemin door dien die van Antwerpen daer door eenig grief sijn preterderende, is sijn Excellentie te vreden aen de Staten van Holland en Zeeland te schrijven, om die van Antwerpen so veel met reden doenlijk is, daer in te gerijven en accommoderen.

Beroerende het sesste artikel, sijne Excellentie en heeft niets in so grote recommandatie, dat by alle manieren hem doenlijk zijnde, den generalen Staten te assisteren, om dese Nederlanden te brengen in haer ouden fleur, privilegie, vrydom, ruste en welvaert, daerom het gunt sijn Excellentie gedaen heeft, is uit seer goede affectie en sonderlinge liefde tot het gemene Vaderland gedaen, bereid zijnde tot allen tijden, noch te doen, en van gelijken te bewijzen, en nopen de de verfochte staet, sal 't selve tot dien sijne den gecommiteerden van de ammunitie aen doen dienen.

Nopende het 7. sijn Excel. iste vreden, tot allen tijden 't verzoek van de Staten te voldoen, so haest, en wanneer degelicenseerde knechten beter, en 't gunt daer van sy mentioneren volbrocht en ge-effectueert sal zijn.

Beroerende 't 8. de Staten van Holland en Zeeland zijn doende, om haer gecommiteerde van de ammunitie te senden.

Aengaende het 9. so en hebben de Generale Staten geen reden hen te beklagen van de quotifatie, geschiedende over het land van Heusden, altijd onder Holland geweest zijnde; maer ter contrarie hebben die van Holland en Zeeland juiste en goede redenen, van hen grotelijx te beklagen, dat de Generale Staten in gebreke blijven, volgende de pacificatie tot Gent gemaekt, de selfde stad onder het gouvernement van sijn Excellentie te laten komen, hebben ook de Generale Staten geen reden van hen te doleren van de quotifatie geschiedende over de Fynaert, Ruygenhil en Kluynaert, also de selve plaetsen over vier jaren met die van Holland en Zeeland geunieert en geassocieert zijn geweest, en naderhand by de Spangiaerden en hare adherenten overvallen zijnde, naermaels door verlatinge der selfder in haren ouden staet en natuur, als namentlijk totte voorz. unie wedergekeert zijn, sulx dat volgende de voorz. Pacificatie, 't selfde den voorz. Staten van Holland en Zeeland geoorloft en toegelaten is.

Belangende het 10. hebben van gelijken de Generale Staten geen oorsaek te verfoeken de demolitie van het Fort van Gastel, also volgende de Pacificatie sijn Excel. Gouverneur blijft over diergelijke geassocieerde plaetsen, niettemin om te veronen zijne goede affectie, om in alles hem doenlijk zijnde te accommoderen tot de begeerte van de Generale Staten, so is sijn Excel. te vreden, dat als de Duitse knechten uit 's Hertogenbosch, en andere plaetsen van Brabant gerogen, en Breda aen de andere steden en plaetsen sijn Excel. toekomende, by ontleginge van garnisoenen, wederom in handen van sijn Excel. gestelt fullen zijn, 't selfde Fort en Sterkte in contemplatie van mijn Heeren de Generale Staten te demolieren, en de knechten daer van te doen ver-trecken.

Nopende het 11. also de forme van de unie daer van gementioneert word, directeljik strijdende is tegen de oude Christelijke en Apostolike Religie, daer

sijn Excellentie en de Staten van Holland en Zeeland professie van doen, so souden syluiden niet vermogen; door hare ondertekeninge de selve te bevestigen of avoyeren, aengemerkt ook syluiden tegens gelijke verbontenisse geprotesteert hebben.

Aldus overgegeven by mijn Heeren de Prince van Orangien en de Gedeputeerde Staten van Holland en Zeeland, in handen van de voorz. Commissarissen binnen de Steden van St. Geertuiden-berge, desen 17. May, 1577.

De wijle de voorz. handelinghe duurde / so heeft Don Jan goedgebonden / noch af te haerdigen na na Geertuiden-berg / aen den voornoemden Prince van Orangien / Staten van Holland en Zeeland / den Hertoge van Nerschor / Gillis van Barlaymont / Baron van Hierges / de Heere van Willerbal / en Docto? Adolf van Meert-kerken / geassisteert met Docto? Andreas Gail / Ambassadeur van den Keiser / om metten voorz. Heere Prince van Orangien / Staten van Holland en Zeeland te handelen / op de voldoeninge van de articulen der Pacificatie die noch souden mogen resteren / en versicherunge over wederzijden daer toe dienende / en werden de Heere van Desemael voornoemt / en de voorz. Docto? Elbertus Leoninus / ook aengescheven by den Staten Generael / de voorz. andere Heeren en Gesanten van Don Jan / in 't gene voorz. is te assisteren. Doch ten selven dage als de voorz. Gesanten van Don Jan hare propositie schrifteljik obergaben / so hebben de voorz. Heere van Desemael / en Docto? Leoninus henlieden voorgeaende besoiinge gesloten / en dit nabolgende geschrijft overgelevert.

Doorluchtighe, Hoog-gebooren Furst, Edele, Hooggeleerde, voorsienige Heeren, gesien hebbende de schrifteljke antwoorde by uwe V. G. E. W. en L. gedaen op de schrifteljik propositie by ons onderschreven, overgegeven den 14. deier jegenwoordiger maend, bedanken wy in den eersten uwer V. G. en Staten van Holland en Zeeland van de afdoeninge van de Licentien en andere beswaernissen, gedurende de voorleden troublen opgestelt, en fullen de lijste en ordonnantie gemaekt op de lichtinge van het convoy-geld, communiceren den Gedeputeerden van de Generale Staten, en daer na van hun meninghe uwe V. G. en Staten van Holland en Zeeland adverteren.

Maer belangende de contributie gementioneert in den 2. artikel van de voorz. propositie en antwoorde, sal uwe V. G. E. W. en L. believen te verstaen, dat de liquidatie van de rekeninghe aen wederzijden groten tijd, en *longam indaginem* is requirerende, en dat genoeg kenlijk is, dat de quote van Holland en Zeeland in de kosten gedaen, sedert de Pacificatie van Gent, ter cause van de gemene Oorloge, meer of immers so veel bedraegt, als de gepresenteerde 150000 gulden, en dat den jegenwoordigen nood en gebrek van den gelde te employeren ten gemene welvaert, is uit eischende prompte remedie. Verfoekende daerom dat uwe V. G. E. W. en L. willen op 't spoedelijckste by de Staten van Holland en Zeeland, doen opbrengen by provisie, de voorz. 150000 gulden, ten einde in de voorz. propositie begeert, mits remitterende de liquidatie van de rekeninghe, vergelijkinge van den honderdsten pennink en generale imposten, in 't communiceren, en seggen van Commissarissen van wederzijden, daer toe te nemen.

Voorts beroerende de satisfactie van die van Amsterdam, verfoeken wy dat om te verhoeden alle vorder onverstand en inconvenienten, uwe V. G. gelieve op de poincten van de satisfactie, die noch in debat zijn gebleven, naerder te doen communiceren, presenterende volgende de commissie ons gegeven, te intercederen en te helpen modereren, so verre doenlijk is, de geschillen die noch mogen resteren.

Bedankende voorts uwe V. G. E. W. en L. van de antwoord op den 5. 6. 7. en 8. articulen gegeven, verfoekende dat het inhouden van dien geachttervolgt, en volbracht mach worden.

Resolutie en afschrijft van 't boog-gaende besoiinge tusschen de Gedeputeerde van de Staten generael en den Prince van Orangien / Staten van Holland en Zeeland.

(E. 246)

Acta